

jelenléte az általános tantervben gyarapítja és serkenti a gyerekek kognitív, érzelmi és személyiség-fejlődését... Ez pedig már messze túlmutat a *zenei oktatáson* (amely célként már önmagában is létjogosultsággal bír), *ez már a színvonalasabb oktatásról szól, ennél fogva egy olyan oktatásról, amely erősen javítja a magyarok jelenlétét egy versengő globális skálán.*

A legfontosabb kérdés valószínűleg az: a magyar szülők felkészültek-e arra, hogy hagyják a gyermekeiket megfosztatni ezektől az előnyöktől?

Fordította: *Bodacz-Nagy Boróka*

Gilbert De Greeve elnök
Nemzetközi Kodály Társaság (IKS)

In memoriam Szabó Helga

1933.július 21 – 2011.február 12.

Amiről szót ejtek, arról nem sokan, csupán pár tízezen tudják pontosan Magyarországon, hogy mi is az. Igazából nem is tudják. Leginkább érzik. Az újjbegyükben, a zsigereikben. Persze nem valamilyen megfoghatatlan dolgról van szó. A számukra azonos dolgot jelentő valami gyermekkoruktól szívódott fel agyukba, azóta alkotja személyiségük mélyrétegét. Magatartásukat, habitusukat, kapcsolataikat alapvetően meghatározza: ha nagyon kutakodni kezdenek magukban, hogy miért is gondolkodnak úgy, miért is látják ekképp és ilyennek a körülöttük lévő világot, miért pont úgy viszonyulnak hozzá, ahogy, akkor elő tudják hívni a mélyből ezt az emléket. Az emléket, azaz az okot, ami olyan tudást teremtett számukra, ami hasonlóvá formálta őket. S ezt a személyiségük részévé vált közös tapasztalást akarva-akaratlanul átörökítik, s anélkül adják tovább utódaiknak, hogy akár egyetlen racionális gondolatot is formálnának róla. Olyasmi ez velük, mint a nyelv: egyszerre emberek és magyarok lesznek vele és általa, s olyan, mint a vírus, amely az egymás melletti, de a következő generációkat is végigfertőzheti.

A Kodály-módszerről van szó, és a médiumról, *Szabó Helgáról*, valamint az általa közvetített zenei tudásról. Ez az univerzális eszköz a nagy-szerű és hiperaktív Szabó Helga kezében szédületes eredményhez vezetett. Ha addig valaki kételkedett benne, annak bebizonyosodott, hogy a „botfül” mint örökletes tulajdonság egyszerűen nem létezik, s a zene igazi élvezetéhez elengedhetetlen tiszta hallás és ritmusérzék megtanulható.

A 70-es években Szabó Helga diákjai főként Zugló külső felének lakótelepén élő, egzisztenciális és szociológiai szempontból rendkívül heterogén családokból kerültek ki. Ezen gyerekek muzikalitása Szabó Helga irányításával tökéletessé vált. A diákok között lévő kulturális különbségek

ellenére hallásuk egyaránt kristálytisza lett, ritmusérzékük kiválónak érett, megtanulták a muzsika logikáját és azt belülről érzékelni. Minden egyes osztályának minden egyes diákja. Kivétel nélkül. Ami elvezetett ahhoz, hogy az értékes muzsikát – akár elvontsága ellenére is – képesekké váltak befogadni, és minden esetben meg tudták különböztetni az értéktelentől. Ezen – ma sajnos egyre inkább speciálisnak mondható – ismeretek megszerzésének körülményeire már évtizedekkel ezelőtt kíváncsi volt az egész világ.

Az elmúlt 60 évben Magyarországon intézményesült formában, már az általános iskolákban emelt óraszámokban képezték, tanították a gyerekeknek a Kodály-módszerrel zenét. Akiket pedagógusként, muzsikusként vagy tudósként érdekelt ez az eszköz, azoknak nem számított, hogy több ezer kilométert kell megtenniük a számukra csodát, a diákoknak pedig mindennapos élvezetet jelentő dolog megértéséhez. A zuglói Hunyadi János zenei általános iskola tantermének kilincsét egymásnak adták a Nyugat-Európából, Amerikából, Ausztráliából vagy épp Ázsiából érkezett zenepedagógusok, s gyönyörködtek abban, hogy nyolc-tíz-tizenkét éves gyerekek már miképp magyarok, s abban, hogy ősi kultúrájukon keresztül hogyan jutnak egyetemes zeneismeretekhez. Az ideológiai ellentétek, az tehát, hogy legtöbbször egy számukra ellenséges kommunista országban tapasztalták mindezt, nem számított, mivel egyáltalán nem érintette a lényegét. A csodát látó és halló vendégek füzeteikbe gondosan lejegyezték, hogy a nebulók milyen teljesítményre voltak képesek. Hazájukba visszatérve pedig e módszert saját kultúrájukhoz igazítva fejlesztették saját gyermekeik muzikalitását.

A Kodály-módszer és az ezt zseniálisan használó Szabó Helga elkápráztatta a világot, amivel ez az ember a legfontosabb dolgot érte el Magyarország számára, amit csak lehetett. A zord társadalmi körülmények ellenére tehetséges, a világra nyitott és fogékony nemzetet érzékelt rajta keresztül az idegenek. Vendégprofesszorként előadott Amerika, Ausztrália, Olaszország, Svájc, Finnország egyetemlein. Egy londoni kiadó három korongos hanglemezt jelentetett meg vele a Kodály-módszer lényegéről és részleteiről. Az album a nyugati világon mindenhová eljutott, ám ahol méltán büszkéek lehetnek volna rá, Magyarországra sohasem.

Itthon a fáradhatatlan Szabó Helga műveit a Nemzeti Tankönyvkiadó adta ki. Tankönyveket készített a zenei tagozatos gyerekek minden évfolyama számára, amelyből mind a mai napig tanulnak. Ezeknek egy részét önállóan, egy másik részét pedig Dobszay László zenetudóssal közösen alkotta meg.

1994-ben indította újra útjára e kiadónál az eredeti *Kodály-Ádám* énekkönyveket hasonló kiadásban, amelyekhez kerettantervet is készített. Nagyon sok pedagógus ekkor ismerte föl igazán a Kodály-módszer jelentőségét, rádöbbenve arra, hogy az a zenei tradíció, amelyet ez az egyetemes értékű módszer képvisel, a magyar kultúrának azon szerves részét

képezi, ami könnyedén illeszthető bármely más nép kultúrájához. A sorozat élé Szabó Helga nagyszerű bevezető kiadványt, útmutatót írt, amelyben a könyvek jelentőségét, zenepedagógiánkban elfoglalt meghatározó szerepét tárgyalja.

Szabó Helga ma már nincs közöttünk, az egykori diákok gyászolnak. Amikor azonban énekelnek, akkor a magyar zenetudomány és -pedagógia legnagyobb alakjainak egyike jár majd eszükben.

D. Horváth Gábor
Magyar Nemzet h. főszerkesztője

Kodály Zoltán születésnapjára emlékezés 2010. december 16.

A Kodály Zoltán Emlékmúzeumban ünnepi köszöntőt
Szőnyi Erzsébet A Magyar Kodály Társaság elnöke mondott.

„Mielőtt megemlékezünk a mai ünnepről legyen szabad közös örömünknek kifejezést adni abból az alkalomból, hogy ismét Kodály Zoltán otthonának előadótermében lehetünk, itt idézhetjük fel alakját, itt hallgathatjuk meg muzsikáját.

*Nem hal meg az, ki milliókra költi
Dús élte kincsét, ámbár napja múlt:
Hanem lerásván ami benne földi,
Egy éltető eszmévé finomul.*

Az én generációm, meg talán még az utánam következő is, tudná folytatni az előző sorokat:

Mely fennmarad s nőttön nő tiszta fénye...

Az ilyen memoriterek a magyar nyelv szépségét tárják elének, nem felejtjük el életünk alkonyán sem.

Arany János: Széchenyi emlékezete című költeményéből idéztem. Kodály Zoltán nem egy megnyilatkozásában adta tanújelét annak, mennyire közel állt hozzá Arany János. Mi meg azt állapíthatjuk meg mennyire egybecseng a Széchenyi alakját idéző mű Mesterünk életével és művével.

Napjaink nyelve az internet, e-mail, blogok, s-m-s, világa. Hol a veretes magyar nyelv? Hol az idézhető költők nyelve? Pedig hát nem kell magunknak nagy szavakat találni, segítségül hívhatjuk nagy költőinket. Az ékes magyar nyelv egész dikciója benne van Kodály Zoltán zenéjében akkor is, ott is, ahol nem szöveges zenéjét hallgatjuk. Arany, Berzsenyi, Petőfi, Zrínyi, Kölcsey, Vörösmarty nyelvvezete zenében a „megkésett melódiák”, amint szép leírásában olvashatjuk Szabolcsi Bencének Kodályról írott egyik tanulmányában.